

Apinasta artistiksi

Jukka Murtosaari ja Kari Korhonen

Jukka Murtosaari on tuttu sarjakuvakonkari, Kari Korhonen taas nuori lupaava piirtäjä. Yhteistä heille ovat kokemukset Disneylle piirtämisestä sekä tiukan ammattimainen suhtautuminen sarjakuvien tekemiseen.

Sarjainfo tenttasi piirtäjiä myöhäiskesän iltana.

Jukka Heiskanen: Aloitetaan ihan alusta: perushenkilötiedot, syntymäaika ja -paikka, koulutus ja työkokemus, olkaa hyvät. Kumpi aloittaa?

Jukka Murtosaari: Mä voin aloittaa, kun mä oon vanhempi.

JH: Aikaa kolme minuuttia.

JM: 2.1.1963, Helsinki. Mainosgraafikoiden koulu on ammattikoulutuksena, loput on itseopittua. Työkokemus on sekalaista, lähinnä mainosalaa ja kuvituksia. Mä puhun mieluummin kuvituksista, se on helpompaa, siihen sopii koko skaala sarjakuvista ja animaatiosta alkaen.

Kari Korhonen: Syntymävuosi 1973, paikka Espoo. Itseoppinut, jos sitä oppimiseksi voi sanoa. Kuvituksia samalla lailla kuin Jukalla, paitsi että Jukalla on paljon enemmän ja Jukka osaa piirtää, minä en.

JM: Hah hah, mennäas tonne nurkan taakse.

JH: Heh heh. Puhutaanpa ensin Disneylle teemistänne jutuista, koska tämä tulee Disney-teemanumeroon.

JM: Minähän olen suunnitellut Disneylle piirtämistä jo kauan ennen kuin tää Amerikkankorkki tuli...

JH: Jukka, herrataanpa vielä lyhyesti, miten oikein eksyit Jenkkeihin, vai-

Kari Korhosen omakuva.

ka siitä on ollutkin Sarjainfossa juttua aikaisemminkin (n:o 73, 4/1991).

JM: Menin sittemmin keskeytyneen Sinbad-animaatioprojektin mukana Amerikkaan, etsin sieltä kansikuvitusduuneja, mutta siellä haluttiin silloin Sienkiewicz-tyylisiä maslattuja kansia. Sellaisia mulla ei ollut, vaan peruskamaa, Jalavalle tehtyjä kansia ja muita. Jossain ehdotettiin, että sulla on niin traditionaalista kamaa, että mene kojelemaan Disneyä. Mähän hain kansikuvapiirtäjän, en sarjakuvapiirtäjän paikkaa, koska mulla ei ollut aikaa sarjakuvien tekemiseen. Näytteiden perusteella pääsin sitten tekemään kansia Disneylle.

JH: Miten sinä Kari sitten päädyit Egmontille Disney-sarjakuvia tekemään?

KK: Tapasin Jukan vanhan kaverin Bob Fosterin ja Byron Ericksonin, joka on edelleen Egmontilla, täällä Helsingissä. He olivat, niin kuin poliisi sanoisi, Ankan toimituksen vanhoja tuttuja. Koska mulla oli yhteyksiä toimittajien päin ennestään, pääsin tapaamaan heitä. He tykäsivät siihen suoraan sanoen sotaan, mitä mä niille näytin. Tämä tapahtui vuoden 1993 alussa.

Mulla oli viikko aikaa tehdä Disney-näytteitä. Rusensin kasaan liian suuren määrän tavaraa, siksi ne näyttivät niiltä näyttivät.

JM: Pöh, olisitpa nähnyt niiden jälkien naamat kun ne näkivät sen kaman.

KK: Se oli kyllä kiva, että ne pitivät niistä. Muutenkin tulimme hyvin juttuun. Sitä kautta sitten pääsin sinne.

Niillä siellä Egmontissa on loistavia ja vähemmän loistavia taiteilijoita, mutta niitä on aika pieni joukko loppujen lopuksi. Se systeemi on sellainen, että ensin tehdään koetyö. Jos koetyöstä pidetään, niin sitten saa erilaisia toimeksiantoja. Aluksi hyvin pieniä.

JH: Miltä tuntuu se, kun lähettää jonkin omasta mielestä hienon näköisen piirroksen firmaan, ja sieltä se tulee takaisin keltaisen tarralapun kanssa, jossa sanotaan "tässä on vääränmallinen nokka"?

JM: Mua ainakin hatutti Disneyllä se kun ne sörkivät niitä eivätkä kuitenkaan tiennet mitä halusivat. Mähän

Jukka Murtosaaren Muumi-sarjakuvaa.

olin miettinyt itse valniiksi sen jutun.

KK: Se on hyvin... tai kyllähän ne toimittajat ovat ihania ihmisiä, kaikkiaan me niistä tykätään. Ei kun ihan totta suurin osa niistä on Bob Fosterin kaltaisia vanhoja kettuja ja hyvin fiksuja ihmisiä.

JM: Tanskassahan on hyvin tiukka kontrolli näiden kanssa.

Kari Korhosen Roope-kansikuva.

Mulla oli ihan oikeesti suunnitelmassa ruveta tekemään Disneylle jotain juttuja mutta ei vielä. Tää Amerikkankorkki tuli liian aikaisin, 90-luvun lopussa mulla oli tarkoitus kokeilla Amerikan-markkinoita. Mulla on ideoitakin Anka-sarjoja, pari tarinaa valmiiksi mietittyinä.

KK: Mullaahan on fanitausta tässä Disney-hommassa.

JM: Tää menee silleen tavallisen kuvion mukaan, niin toi Bob Fosterkin oli alun perin fani.

KK: Sotki hyvän harrastuksen.

Yhteistyötä toimittajien ja käsikirjoittajien kanssa

JH: Sinä Kari telt yhteistyötä Ilta-Sanomien sarjakuvatoimittajan Juhani Tolvasen kanssa siten, että Juhani seurasi Ilksen kesäsarjakuvan valmistumista alusta loppuun.

KK: Kaikki lähti siitä, että halusin tehdä dekkarisarjakuvaa. Toinen painepiste sarjakuvassa on Helsinki. Edelleenkin mulla olisi optio tehdä sarjaku-

"VAELSIN KOODI YÖN TUNTEMATTOMIEN SYNNIKIEN MAISEMIEN LÄPI."

"EN USKALTANUT PYSÄHTÄÄ LEPJUTTAMAAN VÄHNEITÄ TESSUJUNI. EN USKALTANUT EDES VILKUILLA SIVULLIENI."

Jukka Murtosaaren Roger Rabbit -kansikuva, jota ei koskaan käytetty. Pullukka Jessica Rabbit oli liikaa.

va Outsiderin jutuista. Tein Outsider-käsiksen, mutta se oli liian pitkä. Tein sitten oman käsiksen, jossa oli omia hahmoja. Juhani luki ja hyväksyi sen, se toimi eikä ollut liian pitkä. Tämän Iltiksen kesädekkarisarjakuvan ensimmäisen osan piirsin kahteen kertaan.

JH: Sulla ei siis tunnu olevan vaikeuksia tehdä yhteistyötä toimittajien kanssa?

KK: Ei ollenkaan, toimittajat ovat poikkeuksetta... tai tää työ on niin yksinäistä, että radio on lähinnä tärkein kumppani, ja nekin vähät kontaktit mitä on toisiin ihmisiin, niin niistä on kovin kiitollinen... kaikki toimittajat, joiden kanssa olen ollut yhteistyössä, ovat olleet paitsi helvetin asiantuntevia myös helvetin mukavia tyyppejä. Ja kun yksinään tekee hommia, siinä menettää sen särmän siihen. Sitten kun joku ulkopuolinen sitä katsoo, se saattaa huomata jotain ja se paranee se juttu.

Näyte Kari Korhosen Iltä-Sanomien piirtämästä kesädekkarista.

JM: Kun katsoo jotain pitempää juttua kaksi viikkoo, ei siinä huomaa enää mitään. Mokillekin on ihan sokea.

JH: Millaista kokemusta teillä on käsikirjoittajan kanssa työskentelemisestä?

JM: Mä olen tehnyt Kari Vaijärven kanssa Jakea ja Pahkasikaan käsikirjoitettuja juttuja. Pahkasikaan oli hauska tehdä, kun ne käsikirjoitukset olivat valmiiksi niin hauskoja ja sinne pääsi lisäämään omia juttuja joukkoon.

Jaken lähtöidea tuli Bullsilta. Kun Ursula Niemistö lopetti Kalevala-sarjan tekemisen, Bulls joutui vähän pulaan. Vaijärvi sattui olemaan paikalla, sitten Bullsin Ilkka Kalliomäki soitti mulle. Mä olin silloin mainostoimistossa töissä enkä tykännyt siellä olemisesta. Päätettiin että mä rupen piirtämään sitä. Se oli silloin -85 lopulla. Siinä oli kauheaa duuni, ei jaksanut tehdä mainostoimistohommaa ja siinä sivussa Jakea yötä myöten. Vaide ei ollut aikaisemmin tehnyt sarjakuvakäsikirjoitusta, siinä meni vähän aikaa ennen kuin hän pääsi rutiiniin kiinni. Vähän jouduin tekemään muutoksia sitten. Mutta Vaiden kirjoittamia ne periaatteissa ovat.

Se oli kaikkiaan hyvä kokemus. En enää ikinä tee säännöllistä sanomalehtisarjakuvaa sen jälkeen.

Kun mä lopetin sen sarjan piirtämisen kun lähdin Kaliforniaan, niin ei siihen löytynyt ketään. Siihen se sarja sitten loppui.

Silloin kun tein Iltiksen kuukauden kotimaista 1987, niin tein henkilökohtaisen ennätyksen, valvoinkin kolme vuorokautta putkeen. Tein sitä ja Jakea ja kansikuvia ja mainostoimistohommia, näytin varmaan tosi elävältä kuolleelta kun vein niitä viimeisiä strippejä sinne.

KK: Mä en ole tehnyt käsikirjoittajan kanssa muuta kuin jotain Disney-hommia, ja se on niin persoonatonta. Käsi-

kirjoittaja ei ole kuin nimi paperissa, ja se tarina on kulkenut niin monen käden kautta, että se tulee valmiina tuotteena sieltä tututista.

JH: Joten siinä ei ole mitään kunnan yhteistyötä käsikirjoittajan ja piirtäjän välillä.

JM: Kaikki mun Muumi-jutut on tehty toisten käsikirjoituksiin. Hah, enhän mä ole tehnyt ollenkaan omia juttuja... Paitsi omaa alpparia. Mitähän minä osaisin siitä sanoa? Nyt mä olen rauhoittamassa kaikkea, jotta pääsisin aloittamaan oman alpparin suunnittelun. Mulla on parikymmentä sivua valmiiksi ideoituina, mutta en tiedä tuleeko ne edes mukaan siihen.

Se on naturalistinen seikkailutarina, joka sijoittuu Amazonasin viidakkoon. Teen siitä sellaisen, että sen voi julkaista sekä mustavalkoisena että väreissä. Kaksi vuotta olisi tarkoitus tuhlata sen piirtämiseen. Se on ollut suunnitelmassa jollain tapaa jo vuodesta 1980. Olen puhunut siitä neljätoista vuotta, haha. Mulla on taustamateriaalia Etelä-Amerikasta pari hyllymetriä.

KK: Mä taas olen tekemässä Lasten Omaan Kirjakerhoon lastenkirjakuviutusta, Jaana Lappo on kirjoittanut sen, ja se tulee ulos ensi keväänä. Siinä on pyrkimystä saavuttaa vanhojen Tammen Kultaisten kirjojen henki.

Käsityöläisyyden henki

JM: Tähän väliin voisikin heittää, että 50-luvulla osattiin vielä tehdä jotain. Silloin käsityö oli vielä arvossaan. Silloin tekstattiin käsin ja piirrettiin käsin, 60-luvulla ruvettiin käyttämään...

KK: ...huumeita.

JM: ...ladontaa... ja huumeita ja valokuvaa ja kaikkea sellaista.

KK: Sellainen ammattimainen suhtautuminen piirtämiseen, että ollaan mieluummin käsityöläinen kuin taitelijä. Se taide syntyy siitä, että jos se kama on hyvin tehtyä. Jotenkin sitä

Näyte Jukka Murtosaaren ja Kari Vaijärven sanomaohjisarjakuvasta Jake.

ihaille sellaista vanhaa ammattikuntaa, joka suhtautuu piirtämiseen sillä tavoin. Eihän se muuta ole kuin työ.

JM: Ne tyypit oli helvetin taitavia, ja niillä oli apulaisia, jotka oppivat työtä tehdessään sen jutun. Ei oo enää. Mä oon etsinyt sellaisia tyyppejä vielä nykyäänkin, jotka voisivat kouluttaa mut, mutta Suomessa ei ole sellaisia.

Olisin kovasti halunnut saada klassisen taidemaalarin koulutuksen ihan sen perustekniikan takia, mutta toisaalta en halunnut mennä Atskiin, koska se on niin poliittinen laitos, että siellä menee viisi vuotta hukkaan.

KK: Atski on sellainen mylly, ettei sieltä tule kuin sekopiitä. Uskon vakaasti siihen, että se joka opiskelee itseksensä oppii enemmän kuin Atskissa konsanaan.

JM: Täällä ei ole tarpeeksi kova taso. Euroopassa ja Jenkeissä on taidekouluissa todella hurja taso. Mä haluaisin vieläkin päästä jonnekin Jenkkeihin opiskelemaan. Opettelemaan vaikka jonkin akvarellimaalauksen kunnolla.

KK: Mun lähisuunnitelmissa on jatkaa piirtämistä ja tulla yhtä hyväksi kuin Murtosaari. Konkreettisesti tasolla mulla on Disney-hommia sekä Suomessa että ulkomailla. Tähän mennessä multa on sisällä puolisen tusinaa sivua.

Vaikka freelancerina olossa on puolensa, haluaisi jotain vakituistakin.

Mainostoimistossa en kuitenkaan haluaisi olla töissä. Mainostoita on silti hauska tehdä. Näin pienessä maassa sitä tekee mitä tahansa että saa vähän rahaa.

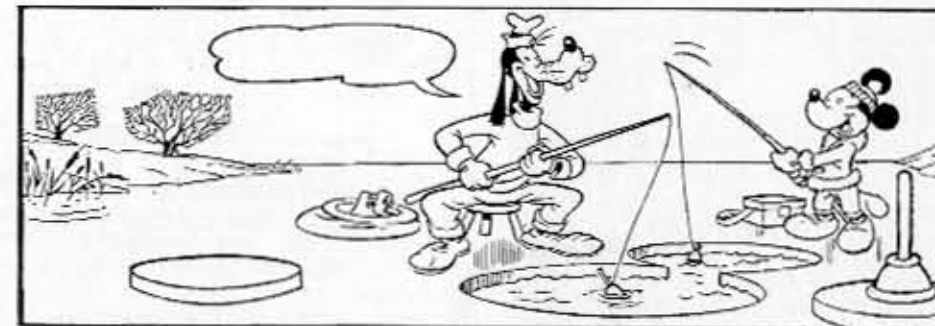
JM: Minä taas yritän päästä kaikin keinoin eroon kaikesta, kun haluan saada sen oman albumin valmiiksi ennen vuotta 2000.

KK: Kyllä sitä aina haluaa kertoa tarinan, varsinkin kuvallisesti, oli se missä muodossa tahansa. Se vihottaa. Ja tietysti haluaa kehittää tekniikkaa, haluaa pyrkiä mahdollisimman hyväksi käsityöläiseksi.

Sarjakuvan kaupallisuus

JM: Mun mielestä kaikki nuoret, jotka nykyään tekee sarjakuvaa, eivät välttämättä edes tiedä mistä on kysymys. Ne eivät tunne sarjakuvan kieltä ja ne voi piirtää kaikenlaisia kuvia peräkkäin, mutta siitä puuttuu jatkuvuus, joka on

Kari Korhosen Mikki-sarjakuvaa.

koko homman perusta. Jos työstään haluaa rahaa, ei voi käyttää mitä tyylejä hyvänsä. Jos haluaa ammattilaiseksi, pitää katsoa sellainen tyyli joka myy, josta saa rahaa.

KK: Sarjakuvan käsikirjoittaminen on vaikea ala. Carl Barks sanoi Suomessa käydessään, että piirtäjäksi voi kouluttaa, mutta kirjoittajaksi pitää syntyä. En tiedä, kyllä sarjakuvia lukemallakin voi oppia tarinankerrontaa. Tyyli se on sellainen kirosana, että mitä useamman tyylin hallitset, sitä enemmän sulla on menekkiä. Jos ei sitten halua tukiaismyllyksi, joka tekee jotain arts-kamaa. Mitä enemmän hallitsee tekniikoita, sitä useammat ihmiset ovat kiinnostuneita siitä mitä sä teet.

JM: Minä luulen, että nykyään nuoret piirtäjät tekevät enemmän itselleen niitä juttuja kuin lukijoille. Mulle ainakin sarjakuvat ovat vielä massojen viihdettä.

KK: Sarjakuva on ihan kaupallinen ilmiö. Uskon, että nuorissa piirtäjissä on paljon potentiaalia ja kykyjä. En tiedä tarjoavatko asenteet ja tämä maa suurta kannustusta kykyjen tulemiselle esille. Ensinnäkin sarjakuvan tekeminen on hirvittävästi kovaa työtä, toiseen tämä on pieni maa. Ei sillä, etteikö tänne kaikki piirtäjät mahtuisi, mutta täällä ei makseta tarpeeksi. Täällä on liian pieni lukova yleisö.

JM: Suurin osa jengistä on kuitenkin vielä rahvasta, ruohonjuuritason ihmisiä, jotka lukevat vaan Karvista ja tällaista. Se on oikein malliesimerkki sellaisesta massatuotesarjakuvasta, josta voi kehittää karvaleluja sun muita.

Toisaalta se on sinänsä ihan kunnioitettavaa. Mulla ei olisi mitään sitä vastaan, että keksisin hahmon, josta voisi tehdä karvanalleja, antaisin mennä vain ja ottaisin rahat pois. Muumeistakin pystyy tekemään sellaista, vaikka niitä ei ole alun perin suunniteltukaan sellaisiksi.

Jukka Heliskanen